

Olof Palme:

»Innrásin í Afghanistan söguligt mistak«

Olof Palme gjörðist viðagitin fyrri náðileysan kritikk av Vietnam-krignum í sekstí-
arunum, men færri vita, at hann eisini fanst harðliga at
tí sovjetisku innrásini í Afghanistan í fyrstu og einastu
samrøðu, Palme hevði um hana við svenskt blað
»Afghanistan Nytt« — blaðið hjá svensku Afghani-
stan-nevndini. Sven Lindquist og Jan Stolpe gjørdu
samrøðuna 7. februar, og hon varð prentað í blaðnum
seinastu viku, 13. mars).

Grovt brot

Palme segði, at hann fordømdi innrásina, tí hon striddi
imóti fólkarættinum og var grovt brot imóti tí
tjóðskaparliga sjálvræðinum hjá einum litlum landi.
Hetta mátti áskoðast at vera tað grundleggjandi sjón-
armiðið, helt Palme fyrri. Litlar tjóðir eru í ógvuliga ring-
ari støðu í einum heimi, sum er byttur imillum tvey stór-
veldi við ómetaliga stórum hernaðarligum yvirluta.
»Henda støðan krevur solidaritet imillum tær smáu
tjóðirnar, tá ið brot verður framt imóti onkrum teirra.

Palme: Innrásin striddi imóti fólkarættinum

og í hesum havi eg roynt at tikið prinsippiella støðu.
Palme vildi vera við, at tann sovjetiska innrásin í
Afghanistan var søguligt mistak av tveimum orsökum.
Fyrri tað fyrsta visti hon á tann almenna endabrestin á
détente-politikkinum, ið stórveldini hava roynt at ført.
Afghanistan hevði avgerandi leiklut í hesum, og eftir
innrásina øktist spenningurin í heiminum munandi.
Eisini hevði hon við sær ógvuliga sterka Sovjet-mót-
stöðu í triðja heiminum, sum birtist sera týðuliga í at-
kvøðulutfallinum hjá Sameindu Tjóðum mótevnis Sov-
jetsamveldinum, ein hin størsti ósigurin, tað landið
nakrantíð hevur fingið í ST.

»Kenna seg kringsettar«

Í samrøðuni við Afghanistan Nytt sigur Palme, at Sov-
jet við innrásini hevur skaðað seg sjálvt á tvínnanda
hættir: partvist í viðurskiftinum við USA og partvist í
viðurskiftinum við triðja heimin sum heild.

Bæði Vietnam-kriggið og innrásina í Afghanistan,
segði Palme hava sína sameiginligu bakgrund í somu
avgerandi mistøkum: at eitt stórveldi upp á øran máta
er upptikið av sínum egna tryggleikaproblematikki.
»Teir hyggja at kortinum og kenna seg kringsettar, teir
halda seg vera høttar av figgindaligum kreftum via
Pakistan og Afghanistan — kreftum, ið ætla sær at
nerva hjartað í Sovjetsamveldionum«.

Tann afghanska flóttafólkahjálpin átti ein av sínum
dyggastu og gávumildastu stuðlum í Palme, og árin
1984-86 gav Sveriki næstan 40 milliónir svenskar
krónur til flóttafólkahjálpin. Upphæddin var einans
nøkur fá promillu av allari menningarlandshjálpi Sverik-
is hesi árin.

etj.

Námsarbeiðarar í einum gullnámi í S-Afrika

tey flestu ráevnini kunnu skiftast út og næstan einki
teirra er heilt ófyruttanverandi í framleiðsluni.
Amerikanskir serfrøðingar meta, at 31% av øllum kromi
kundi verið bytt um við annan málm, t.d. nikkel og
molybden. Einans 20% av krominum, sum amerikansk-
ur idnaður brúkar, er ómøguligt at endurgjalda við
øðrum málm. Um prisirnir fyrri platin hækkaði nóg
vegna framleiðslusteðg í S-Afriku, hevði nýt看slan av
hesum málm í skartgripaðnaðinum verið munandi
skerd, og avlopsmálmurin nýttur til annan idnað.

Kreppa stimbrar hugflogið

Tað visti seg í 1978, tá ið uppreistur var á Shaba-øk-
inum í Zaire og útflutningurin av kobalti ørkymlaðist,
varð gjørt nýtt kobalt-leyst málmbland fyrri bilar. Ein

kreppa av hesum slagi stimbrar hugflogið hjá visinda-
monnum og sostatt ta teknifrøðiligu menningina.
Nógvir S-Afrikanarar við skili fyrri hesum hava peikað á,
at útflutningssteðgur í longdini helst fór at skaða S-
Afrika nógvr meira enn keyparalondini.

Tíðarritið »The Finance Week«, sum kemur út í
Johannesburg, lýsti støðuna soleiðis: »Suður-Afrika
man vera nógvr eydari enn øll viðskiftalondini hjá sær.«
Útflutningssteðgur hevði, sambært blaðnum, havt við
sær »ringa boomerang-virkan á landið«. Tað kann ætl-
ast, at hesi sjónarmið eru nógvr nærri veruleikanum enn
tær treisiku høttanirnar hjá forsætisráðharranum P. W.
Botha.

etj.

Suðuroyar Sjúkrahús 3880 Tvøroyri

Grundað av farloyvi vegna barnsburð,
søkist til operatíons- og røntgen-
deild, sjúkrasystir, fulla tíð, frá 1. mai
og 18 vikur fram.

Umsóknir verða at senda fyrirstøðu-
kvinnuni fyrri Suðuroyar Sjúkrahús.